

Fylkesmannen i Innlandet

Møtereferat	Dato: 6. desember 2019
Rovviltnemnda i region 3/Oppland	
Møtet innkalt av:	Sekretariatet v/Fylkesmannen
Møtedato og møtetid:	4. desember 2019 fra kl. 10.10 -12.30
Møtested:	Gamle «Statens vegvesen», Industrigata 17, Lillehammer
Møteleder:	Aud Hove
Møtereferent:	Sidsel Røhnebæk
Deltakere:	Medlemmer i rovviltnemnda: Aud Hove, Kari Anne Jønnes og Trygve Brandrud. Forfall: Mariann Isumhaugen og Ivar Vistekleiven. Varamedlemmer var innkalt, men kunne ikke møte Fylkesmannen: Harald Klæbo og Sidsel Røhnebæk. Bente Odlo til kl. 11.30
Tilhørere:	Kristina Hegge/Oppland bondelag, Jonny Mathisen/Oppland Sau og Geit, Astrid Olstad og Bjørn Rustadstuen/Oppland Bonde- og småbrukarlag, Britt Helene Villand Lindheim/Mattilsynet

Åpen post kl. 10.00 -10.15

Innlegg ved Kristina Hegge (OBL), Astrid Olstad (OBS) og Jonny Mathisen (OSG)

Saksliste:

43/19 Godkjenning av innkalling og saksliste

Innkalling og saksliste godkjent. Varamedlemmer er innkalt, men kunne ikke møte. Nemnda er vedtaksfør med tre medlemmer.

44/19 Godkjenning av referat fra møte 10. oktober 2019

Referatet godkjent

45/19 Orienteringer

Harald Klæbo orienterte om rovvilterstatninger 2019 og status lisensfelling.

Rovvilterstatninger 2019

Fylkesmannen i Innlandet behandler søknader fra både Oppland og Hedmark. Det er totalt kommet 334 søknader, 196 fra Oppland og 138 fra Hedmark. Totalt er det søkt om erstatning for 8 737 sau, herav 4 680 dyr i Oppland og 3 937 dyr i Hedmark. Både antall søknader og antall dyr søkt erstattet er redusert fra 2018 i begge fylker. (I 2018 mottok Fylkesmannen i Oppland 236 søknader). Alle søknader må være ferdigbehandlet innen 19. desember for at alle søkere skal få erstatning utbetalt i år. I tillegg til å ferdigbehandle søknader om erstatning for sau tatt av rovvilt, har Fylkesmannen også søknader om erstatning for tamrein tatt av rovvilt.

Så fort erstatningsoppgjøret er avsluttet, vil det komme nyhetssak med statistikk for tapstall, antall omsøkt og erstattet på kommunenivå.

Lisensfelling jerv.

Perioden for lisensfelling jerv er fra 10. september til 15. februar. Kvote for lisensfelling av jerv i Oppland er 10 dyr, derav maks 4 hundyr. Per dato er det felt to jerv, en hann og ei tisper, i Oppland/Øyer med bruk av hund. Det er nå godkjent 15-20 jervebåser i Oppland.

Hedmark/region 5 har en kvote på 22 jerv, herav 12 hundyr, og det er per dato felt 13 dyr. 4 av disse er felt på skadefelling og trekkes fra lisensfellingskvoten.

Lisensfelling ulv

Perioden for lisensfelling for ulv er nå fra 1. desember til 31. mai. Lisensfellingskvoten for ulv er i region 3/Oppland 5 dyr. Ingen ulv er felt per dato. I region 4/Oslo, Akershus og Østfold og 5 region 5/Hedmark, som forvalter ulv sammen, er lisensfellingskvoten for ulv utenfor ulvesona 12 dyr. 3 dyr i avgang per dato. 2 ulv er felt av SNO med hjelp av helikopter i Engerdal og en ulv er påkjørt i Elverum. Videre ble en ung hannulv, med finsk-russiske gener, 14. november flyttet fra Elgå reinbeitedistrikt til svenskegrensa nær Kongsvinger med helikopter, samt radiomerket. Denne ulvens bevegelser følges tett av rovviltforvaltningen. Per dato er ulven på vandring nordvestover og er nå utenfor rovviltsona i Solør. Da denne ulven er genetisk viktig, er den ordinære lisensjakten per dato stoppet i områdene rundt denne ulven.

Korrespondanse 10. okt. – 4. des. 2019

	Dato	Fra	Til	Tema	Til orientering	Utført/besvart	Til oppfølging
1	18.10.19	Aud Hove	KLD	Rovviltnemnder og konstituering			x
2	05.11.19	KLD	Adresseliste	Innstilling av medlemmer til regionale rovviltnemnder etter kommunestyre- og fylkestingsvalget 2019			x
3	11.11.19	WF verdens naturfond	Rovviltnemndene	Invitasjon til workshop om mulighetene for felles jerveforvaltning i Norden -3. og 4. mars i Østersund			x
4	13.11.19	Miljødirektoratet	Regionrådet for Fjellregionen	Avvisning av søknad om endring i lisensfellingsperioden for ulv	x		
5	14.11.19	KLD	Alle rovviltnemndene	Møte med rovviltnemndene - 28 januar 2020 - heldagsmøte på Gardemoen			x
6	15.11.19	Natur, plan og utvikling	Adresseliste	Invitasjon til nasjonal konferanse om rovvilt, beitedyr og samfunn, Hamar 20. og 21. jan 2020			x
7	19.11.19	Stortinget	Leder av rovviltnemnda region 3/Oppland m.fl.	Åpen kontrollhøring i sak om Riksrevisjonens undersøkelse av rovviltforvaltningen		x	
8	20.11.19	KLD	Adresseliste	Innstilling av medlemmer til regionale rovviltnemnder etter kommunestyre- og fylkestingsvalget 2019 - presisering			x

FKT 2019/økonomi

Oversikten viser at det er brukt en del mindre enn budsjettert til skadefelling og akutte tiltak. Disse midlene kan benyttes til tiltak som fikk redusert løyving våren 2019. Etter 1. nov er de fleste rapporter og regnskap mottatt, og utbetalinger gjennomført. Men det står fortsatt igjen noen ubehandlede søknader. Det gjelder blant annet elektronisk overvåking, sporhundprosjektet og kameraovervåking.

Utbetalinger må være avsluttet midt i desember. Se overslag antatt forbruk og restmidler til disposisjon med utgangspunkt i oversikt per 29. nov.

Tiltak	Omsøkt	Budsjett	Løyvd	Antatt forbruk	Rest
Planlagt tilsyn	2 26 2000	500 000	668 000	588 000	80 000
Akutt tilsyn v/skader	556 000	300 000	322 000	170 000	152 000
Tidlig sank	592 000	600 000	560 000	390 000	170 000
Beredskapsareal	324 400	100 000	100 000	190 000	-90 000
Lokale prosjekt - radiobjeller på lam-avklare tapsårsaker	781 790	700 000	710 000	730 000	-20 000
Elektronisk overvåking - radiobjøllelaget	1 015 227	400 000	425 000	425 000	0
Annet (kurs m.m.)	523 000	150 000	110 000	110 000	0
Sum kommuner/beitelag og foretak	6 054 417	2 750 000	2 895 000	2 603 000	292 000
Kompetanseheving	232 500	200 000	149 000	149 000	0
Lokale FOU	1 135 690	700 000	814 000	814 000	0
Akutte midler		1 200 000	175 000	220 000	- 45 000
Skadefelling		1 000 000	705 000	720 000	-15 000
Sum		3 100 000	1 843 000	1 853 000	
Totalt		5 850 000	4 738 000	4 456 000	
Til disposisjon			1 112 000	1 344 000	
Ramme		5 850 000	5 850 000	5 850 000	

Søknader som per dato ikke er ferdigbehandlet

1. Oppland radiobjøllelag: - forslag inntil kr. 450 000
2. Sporhundprosjektet: –forslag inntil kr. 150 000
3. Gaupeovervåking/Nina: -forslag inntil kr. 150 000

Åpen kontrollhøring om Riksrevisjonens undersøkelse av rovviltforvaltningen på Stortinget 25. 11. 2019
Aud Hove orienterte fra deltakelse i høringen på Stortinget 25. november. Det var satt 50 minutter til ledere fra rovviltnemndene i region 3, 5, 6 og 7, samt Utmarkskommunenes sammenslutning. Høringen skal legges fram for Stortinget, sannsynligvis i januar 2020.

Dialogmøte med KLD og LMD 28. januar 2020

Nåværende rovviltnemnda er utnevnt fra 1. januar 2016 til 1. januar 2020. Det har lenge vært stor usikkerhet rundt organisering av rovviltnemnder og regioner, jf. høringsutspill fra KLD med dette som tema juni 2019. I brev av 20. november 2019 fra KLD blir Nye Innlandet fylkekommune bedt om å innstille medlemmer til både rovviltregion 3/Oppland og rovviltregion 5/Hedmark, samt at medlemmene og varamedlemmene skal representere tidligere Oppland fylke og Hedmark fylke. Dette vil skje 12. desember, og nåværende nemnd antar at ny rovviltnemnd for region 3/Oppland vil bli utnevnt rett over nyttår. Og når det gjelder deltakelse på dialogmøtet 28. januar, er mye usikkert, da ny nemnd ikke er på plass, samt at Nye Innlandet fylkeskommune har møte i fylkesutvalget samme dato.

Vedtak: Brev og orienteringer tas til etterretning. Nemnda støtter forslaget til bruk av restmidler

46/19 Forvaltningsplan for rovvilt i region 3/Oppland – oppsummering av høringsinnspill og vegen videre

Rovviltnemnda sendte 23. september «Revisjon av forvaltningsplan for region 3/Oppland» til høring med høringsfrist 1. november 2019.

Det er kommet inn 21 høringsinnspill, og de aller fleste er fra kommuner (politisk behandlet), beitelag og faglag i Gudbrandsdalen. Det er flere negative reaksjoner på alternativ for endret jervesone, spesielt da det ikke var varslet ved oppstart 25. mars 2019.

Sammendrag:

Avsender	Hovedsynspunkt
Rovviltnemnder	
Rovviltnemnda i region 6 - Midt-Norge	Enig med region 3 at forvaltningsområde for jerv fortsatt skal grense mot Møre- og Romsdal, evt. framtidig felles bestandsmål. Ingen innvendig mot «kutt» i sone mot Hedmark
2	Organisasjoner
Oppland Bonde- og småbrukarlag, Oppland Bondelag og Oppland Sau og Geit	Omfattende høringsinnspill – hovedtrekk: Oppland – landets største beitefylke og ynglesone for jerv og gaupe i 2/3 av fylket – derfor nødvendig med god byrdefordeling og bestandsmål på ynglemålet. Det skal ikke finnes rovdyr som utgjør et skadepotensial i beiteprioritert område. Negativt med endret dato for lisensfellingsperiode ulv. Planen bør være konsekvent med begrepet «på bestandsmål». Flere forslag på konkrete endringer i teksten med henvisning til punkt, særlig 6.1.1 Soneringsalternativ og 6.2. Lisensfelling og skadefelling. Tidlig sank skal ikke gjennomføres som planlagt varig tiltak. Det er ikke enighet i styret ang. valg av sone.
Vågå Bonde- og småbrukarlag	Kort høringsfrist, spesielt når det kommer alternativer som ikke var varslet. Ingen innvendig mot «kutt» i sone mot Hedmark
Norsk ornitologisk forening, avd. Oppland	Positivt at det jobbes kontinuerlig med kunnskapsgrunnlag – bestandsutvikling, utbredelsesområde og adferd – alle rovviltarter Oppland viktig forvaltningsansvar for kongeørn, bekymret for lav ungeproduksjon
3	Fjellstyrer
Vågå fjellstyre	Støtter innspill frå Vågå kommune
Fron fjellstyre	Det er bra at Fron statsalmenning fortsatt er beiteprioritert område
4	Kommuner
Felles landbruks-forvaltning for Lesja og Dovre	Område prioritert for jerv må bli større, ikke mindre. Viktig og nødvendig med byrdefordeling. Savner helhetlig forvaltning mot region 6/Møre og Romsdal. Tidligsank kun i helt spesielle tilfeller, helst i samråd med Mattilsynet, og etter at tiltak som uttak av skadegjørere er forsøkt. Godt samarbeid med FMIN og rovviltnemnd, mindre bra med Mdir, bl. a manglende svar på søknader.
Skjåk kommune	Redusert jervesone gir økt belastning og mindre byrdefordeling. Hvis soneendring skal være tema, må det være ny høring.
Lom kommune	Uheldig å foreslå soneendringer da det ikke var varslet. Viktig med stort areal prioritert for jerv for byrdefordeling av rovviltbelastningen. Endringer må ha en ryddig prosess.
Vågå kommune	Varsel om planoppstart varslet ikke endringer i jervesona. Derfor kan ikke alternativ 2 godkjennes, uten en ny planstart. Endringer av sonegrenser bør helle ikke skje før en vet mer om inndeling av nye rovviltregioner. Viktig med stort areal prioritert for jerv for byrdefordeling av rovviltbelastningen. Må ha ryddig planprosess.
Sel kommune	Støtter alt. 2 – Vulufjellområdet i Nord- og Sør-Fron blir beiteprioritert. Ønsker også at Musvordalen/Illmannsdalsområdet blir beiteprioritert
Nord-Fron kommune	Omfattende uttalelse – 11 punkt

		<p>Støtter alt. 2 – hele Nord-Fron blir beiteprioritert</p> <p>Lisensfelling og skadefelling av jerv må bli mer effektiv – tilråd: løyve til laus, på drevet halsende hund ved lisensfelling og skadefelling jerv, løyve til skadefelling av jerv i lisensfellingsperioden på snøføre med bruk av snøscooter til utkjøring av mannskap og grovlokalisering av spor, endre lisensfellingsperiode jerv fra 20. august, endre lisensfellingsperiode bjørn fram til 15. november, tilråd uttak av ulv om våren som er i villreinområder, tilråd lisensfelling på kongeørn i enkelte perioder, tilråd FKT-midler til elektronisk overvåking, kadaversøkshunder og viltkamera.</p>
	Sør-Fron kommune	<p>Støtter alt. 2 – hele Sør-Fron blir beiteprioritert,</p> <p>Ønsker endring i lisensfellingsperioden for jerv (fra 20. aug) og bjørn (til 15. november). Mer bruk av viltkamera i samarbeid med kommunale skadefellingslag, FKT til utvida tilsyn</p>
	Ringebu kommune	<p>Støtter alt. 2.</p> <p>Ønsker endring i lisensfellingsperioden for jerv (fra 20. aug) og bjørn (til 15. november). Mer bruk av viltkamera i samarbeid med kommunale skadefellingslag, FKT til utvida tilsyn</p>
	Landbrukskontoret for Lillehammer-regionen	<p>Synspunkter – rovviltnemnda har en viktig rolle – god og grundig plan</p> <p>Jerv stort sett over/på bestandsmål, støtter alt. 2. Ønsker endring i lisensfellingsperioden for jerv (fra 20. aug) og bjørn (til 15. november) Endring av lisensfellingsperiode ulv – utenfor elgjakttid om høsten og store utmarksområde er lite tilgjengelig 1. april til 31. mai. Må ha lav terskel for skadefelling. Utvida tilsyn, samt elektronisk overvåking og viltkamera. Informasjon og beredskap er viktig– redusert SMS-varsling</p>
5	Beitelag	
	Lesja beitesamlag	<p>Støtter alt. 1, og på lengre sikt bør jervesona utvides</p> <p>Punkt 4.3 Tap av husdyr på beite – mener krav til dokumentasjon er økt. Vanskelig å finne ferske kadaver i store beiteområder</p> <p>Punkt 6.1.3.Tetthet av sau i prioriterte rovviltområder – negativt for Lesja hvis det ikke kan være uttak av jerv etter lisensfelling. Landbruk er viktig i Lesja og beitesesongen kort.</p> <p>Punkt 6.2.1 Jerv -tiltak. Det er vanskelig å ta ut lisensfellingkvote jerv. Lesja foreslår et prosjekt hvor lisensjakt kan starte 20.august og samarbeid reinsjegere, fjellstyre og grunneierlag. SNO bør ha større rolle ved både lisensfelling og skadefelling. Profesjonelle som kan bistå «frivillige» jegere.</p> <p>Punkt 6.2.5. Kongeørn. Det meldes om økende antall kongeørn, tap av lam, men svært vanskelig å dokumentere.</p>
	Beitelaga i Skjåk, Lom, Vågå, Sel og Dovre	<p>Kun aktuelt med alt. 1 da det ved oppstart ikke var aktuelt med endring av sonegrenser. Viktig med store jervesoner. Nødvendig at resterende kvote etter lisensfelling også tas ut i jervesona. Byrdefordelingsprinsippet. Utfordring med grense mot Møre og Romsdal som har 2-3 ynglinger nær grense Oppland.</p> <p>Punkt 4.3. Mener krav til dokumentasjon av tapsårsak er økt.</p> <p>Punkt 6.1.3. Tetthet av sau i prioriterte rovviltområder - negativt for Nord-Gudbrandsdalen hvis det ikke kan være uttak av jerv etter lisensfelling. Landbruk er viktig i Nord-Gudbrandsdalen og beitesesongen kort.</p> <p>Punkt 6.2.1. Lisensfelling er hovedvirkemiddel ved bestandsregulering. Restkvote må tas ut, evt med hiuttak. Lisensjakt bør statre 20. august samtidig med reinsjakt. Urimelig at Norddalen er rovviltzone og store deler av Rondane beiteprioritert.</p>
	Mysuseter/Kampen beitelag	<p>Ønsker alt .2 og at også Musvoldalen/Illmannsdalsområdet blir beiteprioritert.</p>
	Kvam Østside beitelag, Sødorp beitelag, Nord-Fron bondelag, Nord-Fron Bonde- og småbrukarlag og Nord-Fron Sau og Geit	<p>Sonegrense i Nord-Fron og Sør-Fron er lite hensiktsmessig. Støtter alt. 2. Begrunner med gamle beiteretter i Vulufjell og viktig med beite i Frydalen landskapsvernområde, jf. Forvaltningsplanen til Frydalen.</p>
	Østkjølen og Vuludalen beitelag, Gjelseter og Vallen	<p>Støtter alt. 2.</p>

beitelag, Vestkjølen beitelag, Børkdalsfjellet beitelag og Sør-Fron Sau og Geit	Fron øst og Ringebu flere 10 år med tap til alle store rovvilt. Jerv er den største utfordringen/mest tap. Sau er flyttet ut av nasjonalparkområdet. Under ordinær lisensfelleringsperiode er jerv langt inn i Rondane og det er vanskelig med effektiv lisensjakt med strengt motorferdselsregelverk.
Leppdalen beitelag/Nordre Land	Forenklet revisjon var varslet. Hvis soner skal endres, må det være en større prosess. Derfor støttes alt. 1.

Innstilling/vurdering fra sekretariatet:

I melding om oppstart ble det sagt at dette var en forenklet revisjon, som ikke gikk på å endre sonering. Det ble likevel åpnet for å kommentere gjeldende sonering.

Nemnda valgte likevel å sende på høring et alternativ som innskrenker jervesonen på Fron-Øst side. Mange av høringsinnspillene har kommentert dette, og mener det har vært en forhastet og uryddig prosess. Sekretariatet er enig i dette. Vi tilrår at nemnda ikke vedtar noen endret sonering i denne runden. Andre viktige realitetsendringer mener vi også bør ligge i denne omgang. Det vil nå framover kun gjøres noen lettere justeringer i tekst, med bakgrunn i en del av høringsinnspillene.

Planen vil etter dette framstå som et oppdatert dokument, med de nyeste erfaringene nåværende nemnd har gjort seg bygd inn. Dette vil være et godt grunnlag å ta med seg inn i den nye nemnda i region 3, og i en eventuell framtidig større rovviltregion.

Forslag til vedtak:

Rovviltnemnda tiltrer sekretariatets vurderinger/innstilling ovenfor.

Rovviltnemnda diskuterte innkomne innspill, og vedtok enstemmig sekretariatets forslag til vedtak. I tillegg vedtok nemnda enstemmig at det i forvaltningsplanen skal korrigeres konsekvent til «på bestandsmål», ikke ned mot bestandsmål. Videre gikk nemnda muntlig gjennom hele planen med endringsforslag fra Aud Hove. Sekretariatet tar disse endringene inn i planen og planen sendes så til Miljødirektoratet for faglig uttalelse. Deretter kan rovviltnemnda vedta forvaltningsplanen.

Vedtak: Rovviltnemnda tiltrer sekretariatets vurderinger/innstilling ovenfor med endringer gjennomgått i møtet.

Sak 47/19 Årsplan

Sekretariatet la fram forslag til årsplan:

1. 15. eller 23. januar – ny rovviltnemnd – opplæring, forberede regionmøter
2. 28. jan – KLD og LMD inviterer alle nemnder til møte Gardermoen
3. uke 5 og 6 – 4 regionmøter – rovviltnemnda region 3 inviterer – evt. utvider med nabokommuner med felles grense.
4. 12. eller 19. mars – nemndsmøte – budsjett
5. 5. mai eller 14. mai – nemndsmøte – kvoter betinget skadefelling

6. 18. juni eller 25. juni – nemndsmøte - kvote lisensfelling jerv og bjørn
7. 14. eller 20. august – nemndsmøte – lisensfelling ulv
8. 8. eller 15. oktober – nemndsmøte – kvote og område for kvotejakt gaupe
9. 3. eller 10. desember – nemndsmøte og dialogmøte

Men da ny rovviltnemnd foreløpig ikke er utnevnt, vedtok nemnda å ikke fastsette en ny årsplan. Derimot ble det vedtatt at neste møte i rovviltnemnda i region 3/Oppland skal være mandag 27. januar kl. 10.00

42/19 Eventuelt

Ingen saker

Neste ordinære nemndsmøte blir 27. januar 2020 kl. 10.00 -13.00, «Gamle Statens Vegvesen», Industrigata 17, Lillehammer